

USTALARIN USTASI

Sezai bey ter içinde kalmıştı. Yorulmuş, sıcaktan bunalmış, öfkeden dişlerini birbirine sürtmeye başlamıştı. İçinde durmaksızın kabarıp köpüren öfkesinin hedefinde kendisi de vardı. “Aptal” diyordu kendi kendine, “aptal herif, kim sana yalancı bir saygı gösterir, kim riyakârca davranırsa, gevşeyip bırakıveriyorsun kendini...”

Bir yıl önce bir lastikçi ararken rastlantı sonucu tanıştığı, önce kendi otomobilinin lastiklerini, sonra da eşininkinin hem cantlarını hem lastiklerini değiştirttiği o Tokatlı adamın yüzü hep gözünün önündeydi! Bir kendine söverse, iki de ona sövüyordu.

Bu sabah, patladıktan sonra üzerinde bir süre gitmek zorunda kaldığı için kullanılmaz duruma gelmiş lastiğin yenilenmesi için çıkmıştı evden. Bir değil bir çift lastik alıp öne taktıracak, iki gün sonra çıkacağı İstanbul yolu için kendini sağlama alacaktı... Alacaktı da...

Saatlerdir uğraşıyordu; daha ne kadar uğraşacağı da belli değildi. Ankara'nın göbeğindeki “İskitler Sanayi”den İstanbul yolundaki “Şaşmaz Sanayi”ye sevk edilmişti Sezai beyin otomobil tekeri... İskitler'de çok uğraşmış, çözüm bulunamamıştı. Lastik yenilenmesi için tekerlek çıkarılırken, somunlardan birisi kırılıvermişti. Somunları sökerken olağandan çok uğraşmış, tere batmış olan tamirci, “suç benim değil ağbi” demişti... “Baksana, bu cant senin arabaya uygun değil. Somunlar sıkışmış, kaynak yapmış. Cantı takanın, araya şu elimde gördüğün halkayı koymasına gerekirdi.” Bir yandan da sökülmüş diğer tekerlek için bulup getirdiği yuvarlak halkayı gösteriyordu.

Haklıydı adam... Bir yıl önce cantları değiştiren kalfanın, Tokatlı patronun kulağına eğilip bir şeyler söylediğini, patronun da, “bir şey olmaz, değiştir” demiş olduğunu

çok iyi anımsıyordu. O konuşmanın kendi otomobiliyle ilgili olabileceğini o gün düşünememişti. Sahtekâr Tokatlı, hem uygunsuz değişim yapmış, hem de dünyanın parasını almıştı. Kendinden sonraki müşteriye benzer bir lastiği satarken istediği parayı önündeki kâğıda yazarak göstermişti adama...

“Senin müdürlüğünü ...eyim” dedi kendi kendine... Tokatlı lastikçi, Sezai beye “müdür bey” aşığı “müdür bey” yukarı seslenmiş, arkasından da Tokat Nüfus Müdürlüğünde hâlâ çalışmakta olan yengesini cep telefonuyla arayıp rastlantıyla müşteri olarak gelmiş eski “Tokat Nüfus Müdürü”nün adını vermiş, müdür beye selam söylettirmemiş miydi... Hoşafın yağı kesilmişti Sezai beyde. Uygunsuz cantları kakalayıvermişti Tokatlı uyanık.

Birlikte çalışırken az sultanmamıştı genç memur kadına, Tokat Nüfus Müdürü...

“Salak” diyordu kendine, “salak herif; şimdi dolaş bakalım sanayi sanayi...”

“Sanayi” dendi mi, tepesinin tası atıyordu zaten. Nerede okul kaçkını, toplumla sorunu olan serseri varsa, bu bölgelere toplanıyordu sanki. Altlarındaki hem insan, hem yük taşımada kullanılan güçlü motorlu araçlarının gazına sonuna kadar yüklenip bağırttırıyorlar, ne ışık, ne kural dinlemeden, adamın üstüne üstüne sürüyorlardı araçlarını.

Çekilecek gibi değildi başına gelenler.

Anadolu’nun çeşitli yerlerinde yıllarca çalıştıktan, nüfus müdürlüğüne kadar ulaştıktan, bir devlet memurunun gelebileceği en yüksek derece ve kademeye geldikten sonra emekli olup başkent Ankara’ya dönmüştü Sezai bey. Üniversite yıllarındaki Ankara nereydi, bu trafik, pislik ve saygısızlık çorbası olmuş şehir nerede?

Taşradaki müdürlük günlerinde, otomobil onarımıydı, bakımıydı, muayenesiydi; sorun bile olmazdı. Anahtarları verdi miydi daireden bir şoföre, ya da memura... Bir saat içinde her şey hazırlanıp önüne getirilirdi.

Çılgın bir korna sesiyle irkildi! Arkasındaki otomobilin direksiyonunda oturan ağzı sigaralı genç hem korna çalıyor, hem uzun farlarını açıp kapatarak yol istiyordu... Önünde de, yanında da başka bir araçlar vardı Sezai beyin. Buhar olup havaya uçacak durumu yoktu ya... O da öfkeyle bastı kornaya.

Allah kahretsin!... Kendi kornasının sesi sümüklü bir kız çocuğunun sesi gibiydi. Arkadasındakiyse, bastı mı, erkek erkek çınlatıyordu ortalığı...

Bir elini kaldırıp bağırdı Sezai bey. Gözü de dikiz aynasında... "Nereye gideyim, görmüyor musun" gibilerden bir de işaret yaptı. Arkasındaki yüz, sigaralı ağzını oynatarak bir şeyler söylendi. Sövüyor olmalıydı Sezai beye. Her an bir it kopukla yaka paça olmak, hiç yerine kafaya levye yemek, hatta yolun ortasında şişlenmek işten bile değildi bu şehirde.

Hep o Tokatlı lastikçi açmıştı bu dertleri başına. Bir yıl kadar önce ondan almıştı lastikleri... Yazlık lastikleri altı ay deposunda saklama karşılığı yüklü bir para isteyince de karar vermişti Sezai bey...

Adı Sezai'ydi, enayi değil... Bir daha o Tokatlı'ya gitmeyecekti.

Bugün iyice araştırıp soruşturmuş, pazarlık yapmıştı. Büyük şehir karmaşası bunu gerektiriyordu... İskitler'de bulmuştu en ucuz ve kendince iyi kaliteli lastiği. Tekerlek sökülürken de somunlardan birisi kırılmıştı. İskitler'de gönderildiği iki ustadan birini dükkânında bulamamış, diğeri de biraz uğraştıktan sonra bu işin ancak Şaşmaz'da yapılabileceğini söyleyip İstanbul yolunu işaret etmişti.

İstanbul yolunun, sanayilerin trafik karmaşası... Bir de sonuna kadar açtıkları teyplerden, radyolardan yükselen bağırtı çağırtı... Bu curcunada, bu kalabalıkta nasıl müzik dinler bu gençler, nasıl eğlenebilirler? Belki de tüm olumsuzların üstüne bir de bağırtı ekleyerek kendilerine iyice işkence etmiş oluyorlar, mazoşist güdülerini doyuruyorlardı.

Sezai bey, yarım saatlik bir yolculukla, üstüne üstüne gelen kamyonlardan, tozu dumana katmış hazır beton araçlarından, dolusu boşu birbirini kovalayan

tankerlerden bin bir güçlük içinde sıyrılıp Şaşmaz'ın bir ucundaki hemşerisinin dükkânına varmayı başardı. Aynı zamanda uzaktan akrabası olan kaporta ustasının söylediği bir bardak çay da sinirlerini yatıştırmaya yetmedi. Otomobilinin sigorta kapsamına girmeyen küçük sıyrıklarını, vuruklarını getirip burada onarttırır, her seferinde de parasını verirdi. Akrabası olmaya akrabasıydı Sezai bey kaportacının da, aynı zamanda da iyi müşterisiydi. Elbette önüne düşüp getirecekti, öve öve bitiremediği Şevki ustanın dükkânına kadar...

Bu tornacı Şevki usta da beceriksizin biri çıkmıştı! Bir kolu zaten doğuştan sakat gibi duruyordu. Diğerine göre kısa ve inceydi. Annesi gebelik sırasında ilaç kullanmış ya da hastalık geçirmiş olmalıydı. Sezai bey, nüfus müdürlüğü sırasında birçok uzman hekimle ahbaplık kurmuş, epeyce tıp bilgisi de edinmişti.

Akrabası getire getire buraya getirmişti işte... Bir de kaba saba, şişman mı şişman, beceriksiz çırağı vardı ustanın. Ustayla çırak, ikide bir ellerindeki somun anahtarını, tornavidayı, keskiyi yitiriyorlar, söktükleri cant kapağını, somunları, kendi kullandıkları gereçleri çamurun içinde oradan oraya atıp pisletiyordu. Usta güçsüz olduğu kadar yol yordam göstermede de yetersiz, çırak söz anlamayı bile beceremeyen, yağ tulumuna benzeyen bedeniyle kendini dolandıramayan, eline aldığı her gereci az sonra yere düşüren, arayıp bulamayan elkütün biriydi...

Yarım saattir uğraşıyorlardı. Parçası içeride kalmış somuna bir demir parça kaynatıp döndürerek geri çekmeye çalıştıklarını anlamıştı Sezai bey. Öylesine beceriksiz ve dağınık çalışıyorlardı ki, bu işi bir saat geçse de bitiremeyeceklerdi. İki kez uzun uğraşlarla araya parça kaynatmışlar, ancak yaptıkları kaynak ya tutmamış, ya yeterli olmamıştı.

Sezai bey öfkeden çıldırarak gibi olmuştu... "Ulan Tokatlı, ulan Tokatlı" diye söyleniyor, arkasından da kendine ve uzaktan akrabası kaportacı Zeki'ye sıralıyordu... Zeki, Sezai beyi eliyle getirip teslim etmişti bu beceriksiz adamla şişko çırağın eline...

Birden arkadaki dükkânın kapısı açıldı. Orta yaşlı, kasaba giyimli bir kadın çıktı dışarı. Başını da türban sararak sıkı sıkıya örtmüştü.

“Bir sen eksiktin” dedi içinden Sezai bey. Yıllarca yasalara bağlı bir devlet memuru olarak çalışmıştı... Bu türban denen örtüyü kullanan kadınlardan nefret ediyordu. Bir de bilmiş oluyordu ki bazıları...

Kadın arkası kendisine dönük çalışmakta olan, daha doğrusu çamurun ve pisliğin içinde araç gereçle uğraşırken bir adım yol alamamış ustayla çıraya seslendi.

“Ne yapıyorsunuz siz yarım saattir?”

Adam kadının sesini duyunca irkildi. Toparlanıp arkasını döndü.

“Kaynak tutmuyor; içerideki parçayı bir türlü çıkaramadık.”

“Çıkaramazsın elbette. Bu nasıl çalışma böyle? Pislik içindesiniz. Toplayın önce şu ortalığı!”

Usta da çırak da bir telaş sağa sola atılmış takımları, çamura bulanmış somunları, parçaları toparlamaya başladılar.

“O elindeki somunları yıkayıp bir kenara koy. Al şuradan bir tahta altına da öyle gir arabanın altına. O elindeki parça uygun değil. İçeriden daha sağlam bir parça bul...”

Arka arkaya buyruklar yağdırıyordu kadın.

Üç beş dakika içinde ortalık düzelmiş, kullanılan gereçler, somunlar temizlenip bir kenara dizilmişti.

On dakika geçmeden de, içeriden getirilip kaynakta kullanılan sağlam parçanın yardımıyla kırılmış somun parçası yerinden çıkarıldı.

Sezai bey kadını izliyordu... İşinin erbabı bir usta gibi koşuyordu. Kocasını olacak ustayla, şişko çırak da onun bir dediğini iki etmiyordu.

İş bitince borcunu sordu Sezai bey. Adam “otuz lira” derken karısına bakıyordu göz ucuyla.

“Çok otuz lira; o paraya yeni cant alınır; on beş lira neyine yetmiyor” dedi kadın.

Sezai bey parayı çıkarıp verdi ustanın sağlam eline.

“Bizim Zeki getirdi beyfendiyi” dedi, Şevki usta.

Kadının yüzüne kısa süren bir pembelik konup gitti sanki; gülümsedi...

“Elinize sağlık” deyip ayrıldı oradan Sezai bey.

İçindeki tüm öfke, sıkıntı, birden uçup gitmişti.

06 Nisan 2011, Ankara